

Zał. 4 P-DO 3

BADANIA USG

INFORMACJA DLA PACJENTA

Ultrasonografia jest jedną z nieinwazyjnych metod wykrywania zmian patologicznych w narządach bez potrzeby podawania środków cieniujących. Sposób ten pozwala na ocenę kształtu, wielkości i położenia narządu czy przestrzeni anatomicznej, a także powierzchni i wnętrza tych narządów.

Najczęściej przedstawia się narząd w wymiarach podłużnych i poprzecznych do jego długiej osi, można go jednak obserwować w dowolnym przekroju. Z oceny echostruktury badanego narządu można wysunąć niektóre wnioski diagnostyczne dotyczące charakteru zmiany - zapalnej, zanikowej, zwyrodnieniowej czy nowotworowej, a w tej ostatniej - sugerować proces łagodny czy złośliwy. To samo odnosi się do zmian patologicznych położonych wewnątrz narządów.

Specjalny rodzaj sond biopsyjnych lub sond z nakładką biopsyjną umożliwia w trakcie badania precyzyjne nakłucie obserwowanego narządu czy przestrzeni między narządami. Można dzięki tej metodzie (tzw. biopsji celowanej) pobrać materiał do badania histopatologicznego, opróżnić zbiorniki patologicznego płynu, przeprowadzić drenaż tych zbiorników, wykonać przezskórną przetokę układu moczowego, czy drenaż zewnątrzwątrobowych dróg żółciowych oraz inne zabiegi. Inny rodzaj sond ultrasonograficznych zakłada się do przelyku, żołądka, pochwy czy odbytnicy, dzięki czemu można precyzyjniej określić echostrukturę serca, ściany żołądka, narządów rodnych kobiety oraz gruczoł krokowy. Specjalne sondy służą do oceny oczodołu i gałki ocznej, śródoperacyjnej oceny jamy brzusznej czy ośrodkowego układu nerwowego po trepanacji czaszki.

ZAPISY NA BADANIE USG

Zapisy pacjentów ambulatoryjnych (skierowanie) odbywają się w Rejestracji USG w dni powszednie w godzinach 8:00 – 14:15. Pacjenci hospitalizowani są zapisywani na badanie przez personel kliniki, w której pacjent przebywa.

SPOSÓB PRZYGOTOWANIA DO BADANIA.

• USG jamy brzusznej

Ultrasonografię jamy brzusznej należy wykonywać na czczo. Można badać chorych nie spełniających tego warunku, jednak uwidocznienie narządów nadbrzusza jest trudniejsze, a niekiedy niemożliwe, gdyż połknięte w czasie posiłku powietrze stanowi istotną przeszkodę dla ultradźwięków. Po posiłku następuje obkurczenie pęcherzyka żółciowego, dlatego też jego ocena może być trudna. Podobnie działa dym tytoniowy, dlatego obowiązuje zakaz palenia tytoniu przed badaniem.

Bezwzględnym warunkiem obrazowania ultrasonograficznego przez powłoki brzuszne narządów małej miednicy jest wypełnienie pęcherza moczowego. Pęcherz moczowy wypełniony moczem lub innym płynem podanym metodą cewnikowania przemieszcza pętle jelitowe z małej miednicy i stanowi swoiste "okno akustyczne" umożliwiające obserwację narządów rodnych kobiety, gruczołu krokowego mężczyzny oraz pęcherza moczowego.

Mając na uwadze wymienione uwarunkowania, wskazane jest w przeddzień badania przyjąć środek przeczyszczający, np. Espumisan 3 x 2 kapsułki lub Ceolat (2x2 tabl.). Dodatkowo wskazana jest dieta lekkostrawna, z wyłączeniem jarzyn, owoców, ciemnego pieczywa. W przypadku badania w godzinach rannych nie należy spożywać śniadania, a jedynie na godzinę przed terminem badania wypić 3 szklanki niesłodzonej herbaty lub niegazowanego płynu, by wypełnić pęcherz moczowy. W przypadku popołudniowego terminu badania dopuszczalne jest lekkostrawne beztłuszczowe śniadanie.

Badania USG nie należy wykonywać w dniu i dzień po: gastrokopii, kolonoskopii, wlewie doodbytniczym, lewatywie.

Załącznik 4 P-DO 3

Niemowlęta należy badać tuż przed porą karmienia. Dzieci w pierwszym roku życia – konieczna jest przerwa w karmieniu ok. 2-3 godz. od ostatniego posiłku. Dzieci powyżej pierwszego roku życia – przed badaniem pozostają ok. 5 godz. bez jedzenia.

Badanie przezodbytnicze gruczołu krokowego może być wykonane po opróżnieniu odbytnicy - wskazana lewatywa przed badaniem.

- **USG układu moczowego, narządu rodniczego kobiety, stercza (gruczołu krokowego) z oceną zalegania moczu po mikcji**

Badanie USG ma na celu przede wszystkim ocenę układu moczowego, nerek i gruczołu krokowego, jego ewentualny przerost i stopień zalegania moczu w pęcherzu. Przygotowanie do badania – na godzinę przed badaniem trzeba wypić litr niegazowanej wody, aby wypełnić pęcherz moczowy.

- **USG pozostałych narządów** (usg tkanek miękkich, tarczycy, ślinianek, szyi, piersi, jąder, ortopedyczne, przeciemięśniowe) - nie wymagają specjalnego przygotowania.

PRZEBIEG BADANIA.

Przezskórną ultrasonografię jamy brzusznej wykonuje się najczęściej w pozycji leżącej na plecach, na obu bokach, a niekiedy także na brzuchu. Część badania może odbyć się w pozycji stojącej chorego, np. celem oceny nadmiernej ruchomości narządów. Niekiedy stosuje się specjalne wałki, na które kładzie się badanego. Po odsłonięciu jamy brzusznej lekarz pokrywa skórę specjalnym żelem w celu uzyskania pełnego kontaktu głowicy aparatu ze skórą i wyeliminowania pęcherzyków powietrza. Żel ten jest obojętny dla skóry i łatwo się zmywa wodą z mydłem. Najczęściej narządy nadbrzusza dostrzegalne są lepiej w momencie głębokiego wdechu, dlatego badający nakazuje wykonanie głębokiego wdechu z zatrzymaniem możliwie jak najdłużej powietrza w płucach. Sytuacja ta powtarza się wielokrotnie. W tym czasie lekarz przesuwając sondę nad poszczególnymi narządami jamy brzusznej. Niekiedy, celem lepszego obrazowania trzustki, wypełnia się żołądek płynem, tworząc swoiste "okno akustyczne".

Badanie ultrasonograficzne narządów szyi wykonuje się w pozycji leżącej chorego na plecach, z odgięciem głowy do tyłu (niekiedy ułatwia to wałek położony pod plecy). Przed badaniem należy zdjąć wszelkie ozdoby założone na szyję.

Badanie z założeniem sondy do przełyku czy żołądka przeprowadza się po uprzednim znieczuleniu gardła, zwykle środkiem znieczulającym.

Wynik badania przekazywany jest w formie opisu, niekiedy z dołączonymi wydrukami obrazów ultrasonograficznych.

WAŻNE: NALEŻY DOSTARCZYĆ WSZYSTKIE POPRZEDNIE WYNIKI BADAŃ ORAZ WYPISY ZE SZPITALA.

WYNIK BADANIA.

Pacjent badany w trybie ambulatoryjnym odbiera wynik osobiście w Rejestracji USG. Wynik może być odebrany przez osobę pisemnie upoważnioną przez pacjenta. Formularze upoważnień są dostępne w rejestracji. Wyniki badania pacjentów hospitalizowanych lub leczonych w poradniach specjalistycznych są dostępne dla lekarza w szpitalnym systemie informatycznym. Autoryzowany wynik badania odbierany jest przez personel kliniki/oddziału, w którym pacjent przebywa.